

כ"ב שבט

Marking the 32nd Yahrzeit of
REBBETZIN CHAYA MUSHKA
SCHNEERSON נ"ע ז"ע

AN EVENING
of LEARNING
IN HONOR OF THE REBBETZIN

מאמר
בלע המות לנצח

TO LIVE FOREVER

ב"ה

מאמר
בלע המזות לנצח
תשכ"ה

A Maamar delivered by
THE REBBE
5 Menachem Av, 5725 • 1965

Published for the conclusion of the
SHLOSHIM OF THE REBBETZIN
Kuntres 21 Adar 5748 • 1988

Reprinted with permission of
KEHOT PUBLICATION SOCIETY

בס"ד. יום ג' פ' דברים, ה' מנחם-אב ה'תשכ"ה*

בלע המות לנצח ומחה הווי' אלקים דמעה מעל כל פנים¹, ומבאר אדמו"ר מהר"ש במאמרו ד"ה זה², דזה שלע"ל יהי' בלע המות לנצח הוא לפי שאז יהי' ואת³ רוח הטומאה אעביר מן הארץ. ויובן זה בהקדים הטעם דהמבואר בקרא (דלקמן) שע"י חטא עה"ד נעשה מיתה בעולם, היינו שמיתה וחטא עה"ד שייכים זל"ז. והענין הוא, דע"י חטא עה"ד נעשה תערובות טוב ורע⁴. דמציאות הרע הי' גם קודם החטא, אלא שאז הי' הרע מובדל מהטוב, וכידוע⁵ שבתחלת הבריאה הי' מדור הקליפות למטה מהעולמות דקדושה, וע"י חטא עה"ד נעשה תערובות טוב ורע (בכל העולם⁶), שהרע מעורב בהטוב והטוב בהרע, ועד אשר אין טוב בלא רע ואין רע בלא טוב⁷. וזהו מ"ש⁸ ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם, דלכאורה, הרי בריאת האדם (מלכתחילה) היתה באופן שיהי' חי לעולם, והטעם על זה שנצטווה שלא לאכול מעה"ד הוא בכדי שלא ימות (כמ"ש⁹ ומעץ הדעת גו' לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות), ומה איכפת שיאכל מעה"ח ויהי' חי לעולם. ומבאר אדמו"ר הזקן¹⁰, דמכיון שע"י חטא עה"ד נתערב רע בהאדם, לכן, ועתה (לאחרי חטא עה"ד) יש לחשוש פן ישלח ידו גו' וחי לעולם, כי כשיהי' הוא חי לעולם, גם הרע המעורב בו יהי' לו קיום לעולם. ועפ"ז יש לומר, דזה שע"י חטא עה"ד נעשה מיתה בעולם הוא בכדי שלא יהי' קיום להרע, כנ"ל.

ויש לומר, דהמיתה בעולם שנעשתה ע"י חטא עה"ד היא מסובבת מהחטא עצמו. והענין הוא, דענין החיות הוא בקדושה דוקא, משא"כ הרע והטומאה (היפך

(* יום סיום אמירת קדיש אחרי הרבנית הצדקנית מרת חנה ע"ה, אמו של — יבלחט"א — כ"ק אדמו"ר שליט"א.)

המאמר יצא לאור בקונטרס כ"א אדר — תשמ"ח, "לקראת יום ה' פ' ויקהלפקודי, כ"א אדר, סיום השלושים להסתלקות הרבנית הצדקנית מרת ח'י מושקא נ"ע זי"ע .. יום ג' ויק"פ, שנת הקהל, שנת תשמ"ח.

(1) ישע"י כה, ח.

(2) דשנת תרכ"ח — נדפס בסה"מ תרכ"ח ע' מ. ולאחריו בא ד"ה רבת את ריבם, שהוא דרוש הנ"ל עם הוספות.

(3) זכרי' יג, ב.

(4) תו"א בראשית ה, ג ואילך. וראה מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ד ע' א'קעו ואילך. ד"ה דבר וגו' כי אתם עוברים תרנ"א (סה"מ תרנ"א ע' קצז). ובארוכה — ד"ה ושבתה במאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תרש ואילך. ד"ה הנ"ל תרס"ב (סה"מ תרס"ב ע' ש ואילך).

(5) ל"ת להארז"ל פ' בראשית ד"ה ונבאר מעלת אדה"ר. אוה"ת דרושים לפסח ע' תשנח. סוף המשך פדה בשלום תרנ"ט (סה"מ תרנ"ט ע' קעו) ותש"ד (סל"ג — סה"מ תש"ד ס"ע 139 ואילך). ועוד.

(6) ראה בארוכה ד"ה ושבתה הנ"ל, דע"י חטא עה"ד נעשה תערובות טו"ר בכל ד' הסוגים דרצח"מ.

(7) ראה לקו"ד כרך א פז, א ואילך.

(8) בראשית ג, כב.

(9) שם ב, יז.

(10) בתו"א שם.

הקדושה) הם מות¹¹, ולכן, מכיון שע"י חטא עה"ד נתערב רע בהאדם, מות רוחני, מזה נשתלשל בו גם מיתה כפשוטה. וזהו גם מה שלע"ל יהי' בלע המות לנצח, דמכיון שאז יתבטל הרע, מות הרוחני¹², עי"ז יהי' במילא גם בלע המות כפשוטו.

(ב) **והנה** הטעם על זה שדוקא לע"ל יתבטל הרע (מות הרוחני, ובמילא גם המות כפשוטו) הוא, כי אז יהי' גילוי אור נעלה ביותר, שלגבי אור זה, מתבטלים במילא כל המנגדים. ומבאר בהמאמר¹³, דהגם שגם בזמן שביהמ"ק הי' קיים, ובפרט בזמן בית ראשון, ועאכו"כ בימי שלמה דקיימא סיהרא באשלמותא¹⁴, הי' גילוי אור נעלה ביותר, ומצד גילוי זה, כל הגוים נתבטלו לפניו, שלא ע"י מלחמה כלל¹⁵ [שלכן נק' בשם שלמה כי שלום הי' בימיו¹⁶], מ"מ הגילוי שהי' בימי שלמה הי' באופן שהי' עדיין מקום ליניקת החיצונים, אלא שיניקתם אז היתה רק מאחוריים דקדושה ולא הי' להם אחיזה בפנימיות. נייש לומר, דזה שבימי שלמה הי' עדיין מקום ליניקת החיצונים, ניכר גם באופן הביטול דהגוים שנתבטלו לפניו. וכמו מלכת שבא, דעם היות שגם בהיותה בארצה ורק שמעה את שמע שלמה נעשה בה ביטול (קצת), שמצד זה¹⁷ באה אל שלמה¹⁸, ובפרט לאחר שבאה אליו וראתה את חכמתו וכו' שע"ז נתבטלה לפניו באופן שלא הי' בה עוד רוח¹⁹, מ"מ, גם אז היתה מלכה, ויתירה מזו, שגם שלמה כיבד אותה בכבוד גדול²⁰]. משא"כ הגילוי דלע"ל²¹ יהי' באופן שלא תהי' יניקה לחיצונים כלל (גם לא מבחינת אחוריים) ויתבטל הרע לגמרי, בלע המות לנצח.

(ג) **וביאור** החילוק בין הגילוי שהי' בימי שלמה (שמצד גילוי זה הי' עדיין מקום ליניקת החיצונים, מבחינת אחוריים עכ"פ) להגילוי דלע"ל (שמצד גילוי זה לא יהי' להם יניקה כלל), מבאר בהמאמר²², שהוא ע"ד החילוק (בעבודת האדם) בין העבודה דסור מרע להעבודה דמואס ברע. דסור מרע הוא שמדחה את הרע אבל

11) ראה בארוכה ד"ה דבר וגוי' תרנ"א הנ"ל (ע' קצו ואילך). ד"ה וידבר גוי' ערי מקלט תהינה תרס"ה (סה"מ תרס"ה (קה"ת, תשמ"ח) ע' שכה ואילך).

12) ראה תו"א שם ה, ד' בלע המות לנצח שיהי' ובערת כמאמר והרשעה כולה בעשן תכלה".

13) ד"ה רבת את ריבם הנ"ל (ע' מא ואילך).

14) זהר ח"א קנ, א. רכה, ב. רמג, סע"א. ח"ב פה, א. ח"ג ב, מ. בו, א. וראה שמור"ר פט"ו, כו.

15) ראה בארוכה המשך פדה בשלום תרנ"ט (ע' קסב). שם ע' קסד) ותש"ד (סי"ט וסכ"א — ע' 107 וע' 110-111), וראה גם תו"א שם (ו, א), שהבירור שהי' בימי שלמה הוא בירור בדרך מנוחה ובתו"א שם שזהו בדוגמת אדה"ר קודם החטא.

16) כמ"ש (דברי הימים"א כב, ט) שלמה יהי' שמו ושלום ושקט אתן על ישראל בימיו.

17) דוזה שנתערר בה רצון לבוא לשלמה הוא מצד הביטול שנעשה בה (בהיותה עדיין בארצה) ע"י שפענה את שמעו — ראה המשך הנ"ל תרנ"ט (ע' קסב) ותש"ד (ע' 107) "דמצד גדולת שמו שנשמע למרחוק שגם באיים הרחוקים מתבטלים כולם אליו ונמשכים אליו".

18) מלכים"א יו"ד, א"ב.

19) שם, ד"ה.

20) ראה שם, יג.

21) ראה גם ד"ה פדה בשלום תשמ"א (לעיל ח"ב ע' מה ואילך) בתחלתו ובסעיף ו. וראה בהנסמן שם

הערה 5.

22) ד"ה רבת את ריבם הנ"ל (ע' מב).

אינו שונא את הרע בעצם. ובמילא, אף שבפועל הוא מדחה את הרע, נשאר אצלו עדיין נתינת מקום להרע, ועד שבהעלם יש לו איזה שמץ אהבה לרע, כמבואר בתניא²³ בדרגת צדיק שאינו גמור. משא"כ כשהוא מואס ברע, היינו שהוא מואס ברע בתכלית (דרגת צדיק גמור), אין אצלו שום נתינת מקום לרע, שהרי אדרבא, הוא שונא את הרע ומואס בו בתכלית השנאה והמיאוס. ועד"ז הוא החילוק בין הגילוי שהי' בימי שלמה להגילוי דלע"ל, שהגילוי שהי' בימי שלמה, עם היות שגם לגבי גילוי זה מתבטלים כל המנגדים (בדוגמת שגם בהעבודה דסור מרע הוא מדחה את הרע), מ"מ, יש עדיין מקום ליניקת החיצונים (מבחינת אחוריים דקדושה עכ"פ). משא"כ הגילוי דלע"ל הוא דוגמת המואס ברע בתכלית המיאוס, שאין בו שום נתינת מקום לענין דהיפך הקדושה.

ויש להוסיף, דע"פ המבואר בתניא²³ שגודל השנאה לסט"א והמיאוס ברע הוא כפי ערך גודל האהבה להוי', החילוק בין סור מרע למואס ברע הוא (לא רק בנוגע לאופן שלילת הרע, אלא גם) בגודל ואופן אהבתו להוי'. ועפ"ז תומתק ההשוואה דחילוק זה (שבין סור מרע למואס ברע) להחילוק שבין הגילוי שהי' בימי שלמה להגילוי דלע"ל, דהחילוק שביניהם באופן שלילת הרע (שבהגילוי שהי' בימי שלמה יש עדיין נתינת מקום ליניקת החיצונים משא"כ בהגילוי דלע"ל) הוא מצד החילוק שבהם בדרגת ואופן האור והגילוי.

(ד) **והנה** ידוע שכל הגילויים דלע"ל תלויים במעשינו ועבודתינו עכשיו²⁴. דמזה מובן, דזה שלע"ל יהי' גילוי זה שאינו נותן מקום ליניקת החיצונים (בלע המות לנצח) הוא, כמבואר בהמאמר²², דע"י שישראל שונאים את הרע בתכלית השנאה, עי"ז נעשה למעלה ואת עשו שנאתים²⁵ בתכלית השנאה, ומצד שנאה זו יהי' ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ, בלע המות לנצח. והנה מכיון דראה הקב"ה בצדיקים שהם מועטים²⁶ (וכפרט ששנאת הרע בתכלית היא דרגת צדיק גמור), ואפילו בנוגע לדרגת הבינוני ידוע הפתגם²⁷ הלואי בינוני, והענין דבלע המות לנצח יהי' בכל ישראל, מובן מזה, שעבודה זו (לשנא את הרע בתכלית השנאה) יכולה להיות גם בבינונים, ואפילו באלה שלמטה מדרגת בינוני. דבכאו"א מישראל ישנם זמנים מיוחדים — בשעת התפלה, או בשעת עסק התורה, או בשעה שהוא מקיים מצוה דהוה זהיר בה טפי²⁸, או אפילו בשעה שעוסק בדברי הרשות לשם שמים²⁹ ועאכ"כ³⁰

(23) פ"י (טו, א).

(24) תניא רפל"ז.

(25) מלאכי א, ג.

(26) יומא לח, ב. וראה תניא פ"א (ה, ב).

(27) בית רבי ח"ב פ"ח (יד, א) הערה א. וראה ד"ה ואלה המשפטים תשל"ח ס"ה (לעיל ח"ג ע' י).

(28) ראה שבת ק"ח, סע"ב.

(29) ראה אבות פ"ב מ"ב. רמב"ם הל' דעות ספ"ג. טושו"ע או"ח סרל"א. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 646

בהערה ד"ה כל מעשיך לשם שמים.

(30) ראה בארוכה לקו"ש ח"ג ע' 907. שם ע' 932. ח"י ע' 104.

באופן הבכל דרכיך דעהו³¹ — שבשעה זו הוא מוסר את כל מציאותו (ער גיט זיך איבער אינגאנצן) לאלקות, ועי"ז אינו שייך לבגדים הצואים³², כמו צדיק גמור. ומכיון שיחוד זה למעלה הוא נצחי לעולם ועד³³, לכן נמשך עי"ז הגילוי שאינו נותן מקום כלל ליניקת החיצונים, בלע המות לנצח.

ה) **וזהו** בלע המות לנצח, דכל זמן שלא נשלמו עדיין הבירורים והטוב והרע מעורבים זב"ז (כולל גם בזמן שביהמ"ק הי' קיים, ואפילו בימי שלמה דקיימא סיהרא באשלמותא) יש ענין המיתה, בכדי שלא יהי' קיום להרע, כנ"ל. וזהו גם הטעם שגם צדיקים יחזרו לעפרן שעה אחת קודם תחיית המתים³⁴ [דהגם שאין רימה שולטת בהם³⁵ ועד לשעה זו (שקודם תחז"מ) הי' גופן קיים מאות ואלפים שנים, ומ"מ, קודם תחז"מ יחזרו לעפרן], כי מכיון שע"י חטא עה"ד נעשה תערובות רע בכל העולם, לכן, גם גופות הצדיקים יצטרכו לזיכוך³⁶. משא"כ לע"ל (לאחרי התחי''), כשיהי' ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ, לא תהי' אז מיתה וגם הגוף יחי' בחיים נצחיים. דגם להדיעה³⁷ דמ"ש³⁸ כי הנער בן מאה שנה ימות הוא כפשוטו, הוא רק בנוגע לב"נ, משא"כ בנוגע לישראל יהי' בלע המות לנצח. ויתירה מזו, דגם המיתה שתהי' (לדיעה זו) בב"ג היא לא מיתה ממש, אלא נפילה, דמאן דנפיל מדרגי' אקרי מית³⁹. וכמבואר בהמאמר⁴⁰, דעי' שניצוצות הקדושה שנבלעו בהם יתבררו מהם ויעלו למעלה, הרע שבהם (היינו גוף הגשמי שלהם שנקרא בשם רע בערך לניצוצות הקדושה שבו) יפול למטה. דזהו באוה"ע, משא"כ בישראל יתעלה גם הגוף, שגם הגוף יזון מרוחניות כמו הנשמה, ולא עוד אלא שאז יהי' הגוף למעלה מהנשמה, נקבה תסובב גבר⁴¹. וכל זה יהי' בפועל ובגילוי למטה מעשרה טפחים, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, בקרוב ממש.

(31) משלי ג, ו. רמב"ם וטושו"ע שם. שו"ע אדה"ז או"ח סקנ"ו ס"ב.

(32) ראה תניא פ"י.

(33) תניא פכ"ה.

(34) שבת קנב, ב. וראה זח"ב קח, ב.

(35) ראה מדרש תהלים עה"פ קיט, ט.

(36) אלא שזיכוך זה יכול להיות ע"י הביטול דונפשי כעפר לכל תהי', ואז א"צ לחזור לעפרן כפשוטו — ראה שיחת ש"פ בא תשמ"ח בסופה (התוועדיות תשמ"ח ח"ב ס"ע 273).

(37) דעת ר' חנינא בב"ר פכ"ו, ב. וראה פסחים סח, א. סנהדרין צא, ב.

(38) ישעי' סה, כ.

(39) כ"ה בלקו"ת חוקת נו, רע"א. ובכ"מ בדא"ח. ובזח"ג קלה, ב — הובא בע"ח שער ט (שער שבה"כ) פ"ב ובמבו"ש ש"ב ח"ב פ"ג — איתא: מאן דנחית מדרגא קדמאה דהוה בי', קארי בי' מיתה.

(40) סד"ה בלע המות לנצח (ס"ע מ) וד"ה רבת את ריבם (ע' מב).

(41) ירמ' לא, כא.

בס"ד. יום ג' פ' דברים, ה' מנחם-אב ה'תשכ"ה*

בַּלְעַ הַמּוֹת לְנֹצַח וּמַחָה הַיּוֹי אֱלֹקִים דְּמַעָה מַעַל כָּל פְּנִים,

וּמִבְּאֵר אֲדָמוּר מְהַר"ש בְּמֵאֲמוֹ דְּבוּר הַמִּתְחִיל זֶה, דְּזֶה שְׁלַעֲתִיד לָבֵא יְהִיֶה בַלְעַ הַמּוֹת לְנֹצַח הוּא לְפִי שְׂאֵז יְהִיֶה וְאֵת רֹחַ הַטְּמֵאָה אַעֲבִיר מִן הָאָרֶץ.

NO EVIL,
NO DEATH

וְיֻבֵן זֶה בְּהַקְדִּים הַטַּעַם דְּהַמְבַּאֵר בְּקִרְאָ (דְּלִקְמֵן) שְׁעַל יְדֵי חֲטָא עֵין הַדַּעַת נַעֲשֶׂה מִיְתָה בְּעוֹלָם, הַיְנוּ שְׁמִיְתָה וְחֲטָא עֵין הַדַּעַת שִׁיכִים זֶה לְזֶה.

וְהַעֲנִין הוּא, דְּעַל יְדֵי חֲטָא עֵין הַדַּעַת נַעֲשֶׂה תַעֲרוּבוֹת טוֹב וְרָע. דְּמִצִּיאוֹת הַרְעָ הִיָּה גַם קִדְּם הַחֲטָא, אֲלֵא שְׂאֵז הִיָּה הַרְעָ מִבְּדֵל מִהַטּוֹב, וְכִידוּעֵ שְׁבַתְחִלַּת הַבְּרִיאָה הִיָּה מְדוּר הַקְּלָפוֹת לְמַטָּה מִהַעוֹלָמוֹת דְּקַדְשָׁה, וְעַל יְדֵי חֲטָא עֵין הַדַּעַת נַעֲשֶׂה תַעֲרוּבוֹת טוֹב וְרָע (בְּכָל הָעוֹלָם), שְׁהַרְעָ מְעַרְבַּ בְּהַטּוֹב וְהַטּוֹב בְּהַרְעָ, וְעַד אֲשֶׁר אֵין טוֹב בְּלֵא רַע וְאֵין רַע בְּלֵא טוֹב.

PREVENTING
PERPETUATION
OF EVIL

(5) ל"ת להאריו"ל פ' בראשית ד"ה ונבאר מעלת אדה"ר. אוה"ת דרושים לפסח ע' תשנח. סוף המשך פדה בשלום תרנ"ט (סה"מ תרנ"ט ע' קצו) ותש"ד (סל"ג - סה"מ תש"ד ס"ע 139 ואילך). ועוד.

(6) ראה בארוכה ד"ה ושבתה הנ"ל, דע"י חטא עה"ד נעשה תערוכות טו"ר בכל ד' הסוגים דדצח"מ.

(7) ראה לקו"ד כרך א פז, א ואילך.

(2) דשנת תרכ"ח - נדפס בסה"מ תרכ"ח ע' מ. ולאחריו בא ד"ה רבת את ריבם, שהוא דרוש הנ"ל עם האספות. (3) זכרי"ג, ב.

(4) תו"א בראשית ה, ג ואילך. וראה מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ד ע' אקעו ואילך. ד"ה דבר וגו' כי אתם עוברים תרנ"א (סה"מ תרנ"א ע' קצו). ובארוכה - ד"ה ושבתה במאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תדש ואילך. ד"ה הנ"ל. תרס"ב (סה"מ תרס"ב ע' ש ואילך).

(* יום סיום אמירת קדיש אחרי הרבנית הצדקנית מרת חנה ע"ה, אמו של - יבלחט"א - כ"ק אדמו"ר שליט"א.

המאמר יצא לאור בקונטרס כ"א אדר - תשמ"ח, "לקראת יום ה' פ' ויקהל-פקודי, כ"א אדר, סיום השלושים להסתלקות הרבנית הצדקנית מרת ח' מושקא נ"ע זי"ע... יום ג' ויק"פ, שנת הקהל, שנת תשמ"ח".

(1) ישעי' כה, ח.

וזהו מה שכתוב: ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעין החיים ואכל וחי לעולם, דלכאורה, הרי בריאת האדם (מלכתחלה) היתה באפן שיהיה חי לעולם, והטעם על זה שנצטווה שלא לאכול מעין הדעת הוא בכדי שלא ימות (כמו שכתוב: ומעין הדעת גו' לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות), ומה אכפת שיאכל מעין החיים ויהיה חי לעולם.

ומבאר אדמו"ר הזקן¹⁰, דמכיון שעל ידי חטא עין הדעת נתערב רע בהאדם, לכן, ועתה (לאחרי חטא עין הדעת) יש לחשוש פן ישלח ידו גו' וחי לעולם, כי כשיהיה הוא חי לעולם, גם הרע המערב בו יהיה לו קיום לעולם.

ועל פי זה יש לומר, דזה שעל ידי חטא עין הדעת נעשה מיתה בעולם הוא בכדי שלא יהיה קיום להרע, כנ"ל.

ויש לומר, דהמיתה בעולם שנעשתה על ידי חטא עין הדעת היא מסבבת מהחטא עצמו.

והענין הוא, דענין החיות הוא בקדושה וקוא, מה שאין בן הרע והטמאה (הפך הקדושה) הם מות¹¹, ולכן, מכיון שעל ידי חטא עין הדעת נתערב רע בהאדם, מות רוחני, מזה נשתלשל בו גם מיתה בפשוטה.

וזהו גם מה שלעתיד לבא יהיה בלע המות לנצח, דמכיון שאז יתבטל הרע, מות הרוחני¹², על ידי זה יהיה במילא גם בלע המות בפשוטו.

(תשמ"ח) ע' שכה ואילך).
12) ראה תו"א שם ה, ד "בלע המות לנצח שיהיה ובערת כמאמר וקשעה כולה בעשן תכלה".

11) ראה בארוכה ד"ה דבר וגו' תרנ"א הנ"ל (ע' קצו ואילך).
ד"ה וידבר גו' ערי מקלט תהיינה תרס"ה (סה"מ תרס"ה (קה"ת,

8) בראשית ג, כב.

9) שם ב, יז.

10) בתו"א שם.

- ב -

ERADICATING
EVIL

והנה הטעם על זה שדוקא לעתיד לבא יתבטל הרע (מות הרוחני, ובמילא גם המות בפשוטו) הוא, כי אז יהיה גלוי אור נעלה ביותר, שלגבי אור זה, מתבטלים במילא כל המנגדים.

ומבאר בהמאמר¹³, דהגם שגם בזמן שבית המקדש היה קיים, ובפרט בזמן בית ראשון, ועל אחת כמה וכמה בימי שלמה דקניא סיהרא באשלמותא¹⁴, היה גלוי אור נעלה ביותר, ומצד גלוי זה, כל הגוים נתבטלו לפניו, שלא על ידי מלחמה כלל¹⁵ [שלכן נקרא בשם שלמה כי שלום היה בימיו¹⁶], מכל מקום הגלוי שהיה בימי שלמה היה באפן שהיה עדין מקום ליניקת החיצונים, אלא שיניקתם אז היתה רק מאחורים דקדשה ולא היה להם אחיזה בפנימיות.

[ויש לומר, דזה שבימי שלמה היה עדין מקום ליניקת החיצונים, נפר גם באפן הבטול דהגוים שנתבטלו לפניו. וכמו מלכת שבא, דעם היות שגם בהיותה בארצה ורק שמעה את שמע שלמה נעשה בה בטול (קצת), שמצד זה¹⁷ באה אל שלמה¹⁸, ובפרט לאחרי שבאה אליו וראתה את חכמתו וכו' שעל ידי זה נתבטלה לפניו באפן שלא היה בה עוד רוח¹⁹, מכל מקום, גם אז היתה מלכה, ויתרה מזו, שגם שלמה כפר אותה בכבוד גדול²⁰].

מה שאין כן הגלוי דלעתיד לבא²¹ יהיה באפן שלא תהיה יניקה לחיצונים כלל (גם לא מבחינת אחורים) ויתבטל הרע לגמרי, בלע המות לנצח.

16 כמ"ש (דברי הימים-א כב, ט) שלמה יהיה שמו ושלום וְשָׁקֵט אָתָּן עַל יִשְׂרָאֵל בְּיָמָיו.

17 דָּוָהוּ שְׁנַתְעוֹרֵר בָּהּ רִצּוֹן לְבוֹא לְשִׁלְמָה הוּא מִצַּד הַבִּיטוּל שְׁנַעֲשֶׂה בָּהּ (בהיותה עדיין בארצה)

בשלום תרנ"ט (ע' קסב. שם ע' קסד) ותש"ד (סי"ט וסכ"א - ע' 107 וע' 110-111), וראה גם תו"א שם (ה), א) שהפירור שהיה בימי שלמה הוא פירור בדרך מנוחה ובתו"א שם שהיה בדוגמת אדם הראשון קודם החטא.

13 ד"ה רבת את ריבם הנ"ל (ע' מא ואילך).

14 זהר ח"א קנ, א. רכה, ב. רמג, סע"א. ח"ב פה, א. ח"ג מ, ב. מו, א. וראה שמור"ר פט"ו, כו.

15 ראה בארוכה המשך פדה

ובאור החלוק בין הגלוי שהיה בימי שלמה (שמצד גלוי זה היה עדין מקום ליניקת החיצונים, מבחינת אחרים על כל פנים) להגלוי דלעתיד לבא (שמצד גלוי זה לא יהיה להם יניקה כלל), מבאר בהמאמר²², שהוא על דרך החלוק (בעבודת האדם) בין העבודה דסור מרע להעבודה דמואס ברע.

דסור מרע הוא שמדחה את הרע אבל אינו שונא את הרע בעצם. ובמילא, אף שבפעל הוא מדחה את הרע, נשאר אצלו עדין נתינת מקום להרע, ועד שבהעלם יש לו איזה שמין אהבה לרע, כמבאר בתניא²³ בדרגת צדיק שאינו גמור.

מה שאין כן כשהוא מואס ברע, הינו שהוא מואס ברע בתכלית (דרגת צדיק גמור), אין אצלו שום נתינת מקום לרע, שהרי אדרבא, הוא שונא את הרע ומואס בו בתכלית השנאה והמאוס.

ועל דרך זה הוא החלוק בין הגלוי שהיה בימי שלמה להגלוי דלעתיד לבא, דהגלוי שהיה בימי שלמה, עם היות שגם לגבי גלוי זה מתבטלים כל המנגדים (בדגמת שגם בהעבודה דסור מרע הוא מדחה את הרע), מפל מקום, יש עדין מקום ליניקת החיצונים (מבחינת אחרים דקדשה על כל פנים). מה שאין כן הגלוי דלעתיד לבא הוא דגמת המואס ברע בתכלית המואס, שאין בו שום נתינת מקום לענין דהפך הקדשה.

המאמרים מלוקט ח"ב ע' צה ואילך) בתחלתו ובסעיף ו. וראה בהנסמן שם הערה 5.

(22 ד"ה רבת את ריבם הנ"ל (ע' מב).

(23 פ"י טו, א).

(18 מלכים-א י"ד, א-ב.

(19 שם, ד-ה.

(20 ראה שם, יג.

(21 ראה גם ד"ה פדה בשלום תשמ"א (תורת מנחם - ספר

על ידי ששמעה את שמעו - ראה המשך הנ"ל תרנ"ט (ע' קסב) ותש"ד (ע' 107) "דמצד גדולת שמו שנשמע למרחוק גם באיים הרחוקים מתבטלים כולם אליו ונמשכים אליו".

THE
GREATER
THE LOVE,
THE
GREATER
THE HATE

וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף, דָּעַל פִּי הַמְּבַאֵר בְּתַנְיָא²³ שְׁגַדְל הַשְּׁנֵאָה לְסַמְרָא
אַחֲרָא וְהַמְּאוּס בְּרַע הוּא כְּפִי עֶרְךָ גְדַל הָאֲהָבָה לְהוּוֹ,
הַחֲלוּק בֵּין סוּר מְרַע לְמוּאִם בְּרַע הוּא (לֹא רַק בְּנוּזַע לְאַפֵּן שְׁלִילַת
הָרַע, אֲלֵא גַם) בְּגַדְל וְאַפֵּן אֲהָבָתוֹ לְהוּוֹ.

וְעַל פִּי זֶה תִּמְתַּק הַהַשְׁוָאָה דְּחֲלוּק זֶה (שְׁבִין סוּר מְרַע לְמוּאִם
בְּרַע) לְהַחֲלוּק שְׁבִין הַגְּלוּי שְׁהִיָּה בִּימֵי שְׁלֵמָה לְהַגְּלוּי דְּלַעֲתִיד
לְבֹא, דְּהַחֲלוּק שְׁבִינֵיהֶם בְּאַפֵּן שְׁלִילַת הָרַע (שְׁבִיהַגְּלוּי שְׁהִיָּה
בִּימֵי שְׁלֵמָה יֵשׁ עַדִּין נְתִינַת מְקוּם לִינִיקַת הַחִיצוּנִים מַה שְּׂאִין
כֵּן בְּהַגְּלוּי דְּלַעֲתִיד לְבֹא) הוּא מְצַד הַחֲלוּק שְׁבִיהֶם בְּדַרְגַּת וְאַפֵּן
הָאוּר וְהַגְּלוּי.

- ד -

וְהִגָּה יְדוּע שְׁכַל הַגְּלוּיִים דְּלַעֲתִיד לְבֹא תְלוּיִים בְּמַעֲשֵׂינוּ
וְעַבְדֵּיתֵינוּ עֲכָשׁוּ²⁴. דְּמִזָּה מוּבָן, דְּזֶה שְׁלַעֲתִיד לְבֹא יְהִיָּה
גְלוּי זֶה שְׂאִינוּ גוֹתֵן מְקוּם לִינִיקַת הַחִיצוּנִים (בְּלַע הַמּוֹת לְנִצְחָה)
הוּא, כְּמַבְאֵר בְּהַמְּאָמְרָא²², דְּעַל יְדֵי שְׂיִשְׂרָאֵל שׁוּנְאִים אֶת הָרַע
בְּתַכְלִית הַשְּׁנֵאָה, עַל יְדֵי זֶה נַעֲשֶׂה לְמַעַלָּה וְאֶת עֲשׂוֹ שְׁנֵאֵת²⁵
בְּתַכְלִית הַשְּׁנֵאָה, וּמְצַד שְׁנֵאָה זֶה יְהִיָּה וְאֶת רוּחַ הַטְּמָאָה אַעֲבִיר
מִן הָאָרֶץ, בְּלַע הַמּוֹת לְנִצְחָה.

IT'S UP
TO US

וְהִנֵּה מִכִּיּוֹן דְּרָאָה דְּקוּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּצַדִּיקִים שְׁהִם מוּעָטִים²⁶
(וּבַפְּרָט שְׁשֵׁנֵאֵת הָרַע בְּתַכְלִית הִיא דְּרַגַּת צַדִּיק גְּמוּר), וְאַפְלוּ
בְּנוּזַע לְדַרְגַּת הַבִּינוּנֵי יְדוּע הַפְּתָנָם²⁷ הַלְּוֵאֵי בִינוּנֵי, וְהַעֲנִין דְּבַלַע

THE
MOMENT
WHEN
YOU TRULY
DESPISE
EVIL

28 ראה שבת קיח, סע"ב.

29 ראה אבות פ"ב מי"ב. רמב"ם
ה"ל דעות ספ"ג. טושו"ע או"ח
סר"א. וראה לקו"ש חכ"ד ע'
'

27 בית רבי ח"ב פ"ח (יד,
הערה א. וראה ד"ה ואלה
המשפטים תשל"ח ס"ה (תורת
מנחם - ספר המאמרים מלוקט
ח"ג ע' י').

24 תניא רפ"ז.

25 מלאכי א, ג.

26 יומא לח, ב. וראה תניא פ"א

(ה, ב).

הַמּוֹת לְנִצּוּחַ יְהוָה בְּכָל יִשְׂרָאֵל, מוּבֵן מְזוּהָ, שֶׁעֲבוּדָה זוֹ (לְשִׁנוּא אֶת הָרַע בְּתַכְלִית הַשְּׁנֵאוָה) יְכוּלָה לְהִיּוֹת גַּם בְּכִינוּנִים, וְאִפְלוּ בְּאֵלֶּה שְׁלִמְפָה מִדְּרַגַּת בִּינוּנִי.

דְּבַכָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל יִשְׁנֵם זְמַנִּים מִיְחָדִים – בְּשַׁעַת הַתְּפִלָּה, אוֹ בְּשַׁעַת עֶסֶק הַתּוֹרָה, אוֹ בְּשַׁעַת שֶׁהוּא מְקוּם מִצְוֵה דְהָוָה זְהִיר בָּהּ טִיפִי²⁸, אוֹ אִפְלוּ בְּשַׁעַת שְׁעוֹסֵק בְּדַבְרֵי הָרְשׁוֹת לְשֵׁם שְׁמִים²⁹ וְעַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה³⁰ בְּאִפְּן דְּבַכָּל דְּרִכּוּד דְּעָהוּ³¹ – שֶׁבְּשַׁעַת זוֹ הוּא מוֹסֵר אֶת כָּל מְצִיאוֹתוֹ (עַר גִּיט זִיד אִיבְעַר אִינְגְּאִנְצִין) לְאַלְקוֹת, וְעַל יְדֵי זֶה אֵינוֹ שׁוֹדֵךְ לְבַנְדִּים הַצּוֹאִים³², כְּמוֹ צְדִיק גָּמוּר.

וּמִבִּיּוֹן שְׁיַחֲוֹד זֶה לְמַעֲלָה הוּא נִצְחִי לְעוֹלָם וְעַד³³, לְכֵן נִמְשָׁךְ עַל יְדֵי זֶה הַגְּלוּי שְׁאִינוֹ נוֹתֵן מְקוֹם כָּלֵל לְיִנְיֻקַת הַחִיּוּצוֹנִים, בְּלַע הַמּוֹת לְנִצּוּחַ.

- ה -

THE FINAL
REFINEMENT

וְזֶהוּ בְּלַע הַמּוֹת לְנִצּוּחַ, דְּכָל זְמַן שֶׁלֹּא נִשְׁלְמוּ עֲדִין הַיְבֻרִים וְהַטּוֹב וְהָרַע מְעַרְבִים זֶה בְּזֶה (כּוֹלֵל גַּם בְּזְמַן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קַיִם, וְאִפְלוּ בִימֵי שְׁלֹמֹה דְקִימָא סִיְהִרָא בְּאִשְׁלֹמוֹתָא) יֵשׁ עֲנִין הַמִּיתָה, בְּכַדִּי שֶׁלֹּא יְהִיָּה קִיּוּם לְהָרַע, כְּנִ"ל.

וְזֶהוּ גַם הַטַּעַם שֶׁגַּם צְדִיקִים יַחְזְרוּ לְעַפְרָן שַׁעַת אַחַת קִדְּם תַּחֲתֵי הַמֵּתִים³⁴ [דְּהֵגַם שְׁאִין רַמְה שׁוֹלְטַת בְּהֵם³⁵ וְעַד לְשַׁעַת זוֹ (שְׁקִדְּם תַּחֲתֵי הַמֵּתִים) הָיָה גּוֹפֵן קַיִם מְאוֹת וְאַלְפִים שָׁנִים,

34) שבת קנב, ב. וראה זח"ב קח, ב.

35) ראה מדרש תהלים עה"פ קיט, ט.

31) משלי ג, ו. רמב"ם וטושו"ע שם. שו"ע אדה"ז אר"ח סקנ"ו ס"ב.

32) ראה תניא פ"י.

33) תניא פכ"ה.

646 בהערה ד"ה כל מעשיך לשם שמים.

30) ראה בארוכה לקו"ש ח"ג ע' 907. שם ע' 932. ח"י ע' 104.

ומכל מקום, קדם תחית המתים יחזרו לעפרון], כי מפיון שעל ידי חטא עין הדעת נעשה תערוכות רע בכל העולם, לכן, גם גופות הצדיקים יצטרכו לזכוך³⁶.

מה שאין בן לעתיד לבא (לאחרי התחיה), פשיהיה ואת רוח הטמאה אעביר מן הארץ, לא תהיה אז מיתה וגם הגוף יתה בחיים נצחיים.

דגם להדעה³⁷ דמה שכתוב³⁸ כי הנער בן מאה שנה ימות הוא כפשוטו, הוא רק בנוגע לבני נח, מה שאין בן בנוגע לישראל יהיה בלע המות לנצח.

"DEATH"
WHEN
MOSHIACH
COMES

ויתרה מזו, דגם המיתה שתהיה (לדעה זו) בבני נח היא לא מיתה ממש, אלא נפילה, דמאן הנפיל מדרגיה אקרי מית³⁹. וכמבאר בהמאמר⁴⁰, דעל ידי שניצוצות הקדשה שנבלעו בהם יתבררו מהם ויעלו למעלה, הרע שבהם (הינו גוף הגשמי שלהם) שנקרא בשם רע בערך לניצוצות הקדשה שבו) יפול למטה.

דזהו באמות העולם, מה שאין בן בישראל יתעלה גם הגוף, שגם הגוף יזון מרוחניות כמו הנשמה, ולא עוד אלא שאז יהיה הגוף למעלה מהנשמה, נקבה תסובב גברי⁴¹.

וכל זה יהיה בפעל ובגלוי למטה מעשרה טפחים, בגאלה האמתית והשלמה על ידי משיח צדקנו, בקרוב ממש.

פ"ב ובמבו"ש ש"ב ח"ב פ"ג - איתא: מאן דנחית מדרגא קדמאה דהוה ב', קארי ב' מיתה.

(40) סד"ה בלע המות לנצח (ס"ע) (מ) וד"ה רבת את ריבם (ע' מב).

(41) ירמי' לא, כא.

ב. וראה פסחים סח, א. סנהדרין צא, ב.

(38) ישעי' סה, כ.

(39) כ"ה בלקו"ת חוקת נו, רע"א. ובכ"מ בדא"ח. ובזח"ג קלה, ב - הובא בע"ח שער ט (שער שבה"כ)

(36) אלא שיכוף זה יכול להיות על ידי הביטול דונפשי כעפר לכל תהיה, ואז אין צריכים לחזור לעפרון כפשוטו - ראה שיחת ש"פ בא תשמ"ח בסופה (התועודיות תשמ"ח ח"ב ס"ע 273).

(37) דעת ר' חנינא בב"ר פכ"ו,

AN EVENING *of* LEARNING

IN HONOR OF THE REBBETZIN

Made possible by

OSHER AND RIVKA KARNOWSKY

In loving memory of their son

HATOMIM SHMUEL KARNOWSKY ה"י

DOVID AND CHANA JUNIK

ARON AND SHANI PINSON

DUDDY AND CHANI FARKASH

YERACHMEAL AND RIVKA LEAH JACOBSON

ARI AND MALKY SPERLIN

ZALMAN & DEVORA VISHEDSKY

NUSSI AND GITTIE STERNBERG

YOSSI AND MICA SOFFER

TZEMACH AND DEVORY ROSENFELD

SHIUR PRESENTED BY

RABBI Y.Y. PALTIEL

INSIDETCHASSIDUS.ORG

THURSDAY | EVE OF 19 SHEVAT, 5780 | FEBRUARY 13, 2020

WATCH OR REPLAY THE LIVE STREAM:

BEISRABEINU.COM/22SHVAT